

Jernbaneverkets arkitekturstrategi

Vi skal løfte arkitekturen i det offentlige rom

Vår arkitektur skal stimulere til økt bruk av miljøvennlige transportformer

Vi skal ha et bevisst forhold til våre omgivelser

Vår arkitektur skal alltid forankres i samtiden og i dialog med historien

Vi velger gode miljø- og energivennlige løsninger som gir lang levetid og lave levetidskostnader

Vi skal løfte arkitekturen i det offentlige rom

Hva kan dette bety for Jernbaneverket?

(Lysaker)

Jernbaneverket er en statlig byggende etat, men også en viktig samarbeidspartner. Behovene varierer fra prosjekt til prosjekt, men det er et mål at alle prosjekter der vi skal bygge eller er part skal bidra positivt til det offentlige rom. Dette gjelder både hverdagsarkitektur og signalbygg. Jernbanens bygg og anlegg skal ha god arkitektur som bygger opp under toget som en attraktiv transportform, men som også gjør våre anlegg akseptabel som nabo. Dette gjelder ikke bare bygninger, men bruer, tunneller, tekniske bygg, grønntanlegg og landskapstilpasning.

Jernbaneverket skal ha en åpen innstilling til nye ideer og kreative løsninger, så lenge dette ikke er i konflikt med våre oppdrag eller målsettinger.

Vi skal bidra til å utvikle norsk og internasjonal arkitektur, gjennom bevisst bruk av både egen og ekstern arkitekturkompetanse. Vi får ikke et bedre produkt hos en konsulent enn vi er i stand til å bestille.

Vår arkitektur skal stimulere til økt bruk av miljøvennlige transportformer

Hva kan dette bety for Jernbanelivet?

(Lillehammer)

Vi skal tilby gode og attraktive knutepunkt og stasjoner, og dette gjøres gjennom god arkitektur. Våre bygg og anlegg skal bygge opp under den gode reisen, og gjøre togreisen til den foretrukne transportform. Attraktivitet er blant annet tuftet på valg av materialer, løsninger og opplevelse av kvalitet.

Det skal være enkelt for alle å reise kollektivt og det skal være førstevalget. Universell utforming av bygg og anlegg er selvfølgelig, men dette kan løses gjennom god arkitektur. Ved transformasjon av eksisterende byområder og stasjoner, og ved nybygg må arkitekturkompetanse tidlig inn, slik som vi nå gjør på planleggingen av Intercity. Det skal fungere, og være intuitivt og lettfattelig å bytte mellom reisemidler på stasjonen/knutepunktet. Våre stasjonsområder skal også henge sammen med det øvrige transportsystemet slik at sømløse kollektivreiser kan oppnås. Kollektivtransport, sykkel og gange skal prioriteres i både planlegging og bygging av infrastruktur. Ikke minst skal våre stasjoner være sentralt plassert i byer og tettsteder, slik at toget kan spille sin rolle. Jernbanen bør ha en strukturerende rolle for arealutviklingen rundt stasjoner i byer og tettsteder.

Vi skal ha et bevisst forhold til våre omgivelser

Hva kan dette bety for Jernbaneverket?

(Voss)

En av jernbanens viktigste egenskaper er at den går i gjennom tettsteder, og at stasjoner hovedsakelig er sentralt plassert. I tillegg er banelegemet svært stivt og kan derfor ikke svinge rundt bygninger og attaksjoner. Dette gjør planlegging og utbedring av jernbane til en øvelse i dialog med omverdenen.

Ut i fra arkitektur.nå sin brede definisjon av arkitektur, så er nettopp samspill og helhet viktig for god arkitektur. Jernbaneverket skal derfor ha en god dialog med andre aktører for å finne løsninger i fellesskap. Dette gjelder i våre egne prosjekter, men er minst like viktig i forvaltning, der Jernbaneverket skal være en tydelig og forutsigbar samfunnsaktør. Vi skal ha kompetansen i plan- og arkitekturfag slik at infrastrukturen er sikret gode vilkår. Samtidig må vi være en tydelig fagetat utad som gjennom dialog sikrer at vi har forstått andre parters behov, og de våre. Da må vi vise enhetlige og tydelige prioriteringer utad. Jernbanen kan lett oppfattes som en barriere, både i by/tettsted, men også som statlig etat med innsigelsesmyndighet. Vi har en jobb å gjøre med å bygge ned disse barrierene.

Vi skal ta inn over oss samfunnets behov og utvikle oss i tråd med disse, men ikke på bekostning av vårt oppdrag.

Vår arkitektur skal alltid forankres i samtiden og i dialog med historien

Hva kan dette bety for Jernbanelivet?

(Ofotbanen)

Jernbanelivet forvalter en kulturhistorie samtidig som vi skal planlegge fremtidens transportmiddel. Både fortid og nåtid skal være tilstede samtidig på våre eksisterende stasjonsområder. Vi skal tilpasse nye bygg til sted og kulturhistorie, samtidig som de skal forankres i sin samtid. Hvert enkelt stasjonsområde skal i størst mulig grad fremstå med et enhetlig uttrykk tilpasset sin lokalitet, der også de ulike elementer i stasjonsområdet, som benker, interiør og lyskilder inngår. God arkitektur er å mekle mellom det gamle og det nye, slik at det samlet sett fremstår som helhetlig.

Eksisterende bygg skal ikke nødvendigvis rives, men kan gis nytt liv gjennom ny bruk og gi nytt liv til stasjonsområdet. Vi skal ha vår rike jernbanehistorie og tradisjoner i minne i alle stasjonsprosjekter. Svært mange av våre bygg og anlegg er unike, og bør være attraktive turistdestinasjoner og viktige for norsk jernbanes omdømmebygging. I dag jobbes det aktivt med å dokumentere, vedlikeholde og presentere kulturskattene langs jernbanen i regi av Kulturminneprosjektet.

Vi velger gode miljø- og energivennlige løsninger som gir lang levetid og lave levetidskostnader

Hva kan dette bety for Jernbaneverket?

(Gudbrandsdalen)

Våre bygg og anlegg skal ha robuste løsninger med lang tidshorisont. Mange jernbaneanlegg er lite fleksible og vi må derfor ta bevisste valg og vurdere konsekvenser. Våre nye anlegg må være dimensjonert for fremtidens transportutfordringer, samtidig som de skal ha stor tidsdybde og være enkle å drifte og vedlikeholde. Ikke minst må alle våre anlegg være dimensjonert for fremtidens klimautfordringer.

Vi skal være bevisste i valg av materialer, og ulike løsninger kan være riktig for ulike behov. Gjenbruk og/eller kortreiste materialer bør være et godt alternativ, eller andre materialer som anses som miljøvennlige. God arkitektur handler ikke bare om anleggenes funksjon, men også om materialenes egenskaper, slik at anleggene står seg over tid. Det handler om kvalitet.